

KU8-18-00218

587240

T E T E L E K

AZ ÖSSZES

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYOKBÓL,

MELYEKET

A P E S T I

MAGYAR KIR. TUDOMÁNY - EGYETEMNÉL

A TEKINTETES

JOGI KAR JÓVÁHAGYÁSÁVAL

A JOGTUDORI BABÉR ELNYERÉSE VÉGETT

NYILVÁNOS VITATKOZÁS ALÁ

BOCSÁT

SURGÓTH JENŐ.

1865. évi December hó 2-án, déli 12 órakor.

PEST, 1865.

BARTALITS IMRE KÖNYVNYOMDÁJA.

(Lipót-utca 5. sz.)

T E T E K

AN OSMAN

JOG- ÉS ALLAMTUDOMÁNYOKBOL

1901

A PESTI

UDVAR KIR. TUDOMÁNY EGYESÜLET

A TUDOMÁNY

1901 KAR JÓVÁHAGYÁSÁVAL

A JOGUDOMÁNYOK KIR. TUDOMÁNY EGYESÜLET

UDVAR KIR. TUDOMÁNY EGYESÜLET

1901

SZÜRGÖTH JENO.

KNY-19-00219

PEST, 1901.

BUDAPESTI KIR. TUDOMÁNY EGYESÜLET

(UDVAR KIR. TUDOMÁNY EGYESÜLET)

Az észjogból.

1. Eszes lények együttlételeének kényszerű feltétele: az egyetemes törvényes szabadság.

2. Semmiféle jog sem nem erősebb sem nem gyengébb a másiknál, miután a jog oly valami egyáltalános, miben semmi fokok sem gondolhatók.

3. A társaságnak szintugy mint az egyes embereknek jogai egyetlen sarkalatos jogon, a személyiségen alapulnak.

4. Az államhatalomnak polgári ügyekben alá van vetve az egyház is, mennyiben ez mint jogi személy az államban létezik.

5. Más államokhoz küldött követeket azok irányában a területenkivüliség és függetlenség joga illeti.

6. A büntető háboru (*bellum punitivum*) mindig igazságtalan.

A római jogból.

1. Törvénytelen gyermekeknek jogilag nincs atyjuk s nincsenek atyai rokonaik.

2. A *peculium castrense* irányában a *filius familias* *paterfamilias* korlátlan jogaival bír.

3. *Semel heres semper heres.*

4. A római jog által megállapított „*in integrum restitutio*“ lényegesen különbözik az osztrák jogban előforduló előbbi állapotban visszahelyezéstől.

5. *Acceptilatio* által csak „*verborum obligatio*“ volt megszüntethető.

6. „*Publiciana in rem actio*“ *quiritarius* tulajdonos is indíthatott.

Az egyházi jogból.

1. Az egyházhatalom merően szellemi.
2. Ál Isidor gyűjteménye nem sorozható az egyházi jog forrásai közé.
3. Febroniusnak a pápa ellen irányzott tanait még a protestans Lessing is kárhoztatta.
4. A püspök-nevezés joga, hogy Magyarországon az uralkodót illesse, a magyar egyház történeti állásában elegendő jogalappal bír.
5. A világiak egyházi hivatalt nem viselhetnek.
6. A javadalmas azért mert öregsége vagy más fogyatkozása miatt hivatalának meg nem felelhet, javadalmát el nem vesztheti.
7. A házassági szentség kiszolgáltatói maguk a házassafelek.
8. A vegyes házasságok körüli perek a szentszék birói illetékessége alá tartoznak.

A magyar magánjogból.

1. A birságok tana egyik sajátos fejleménye magánjogunknak.
2. A királyi adomány nemesítette az adományost, habár ezt az adománylevél nem említé is.
3. A nádor nem nemesnek adományt nem adhatott.
4. A nemesi javaknak magánpecsét alatti elidegenítése pusztán zálognak tekintetett.
5. Hajadonjog (ius capillare) jelenleg csupán a hitbizottmányi javakból jár ki.
6. A leánynegyed (quartalitium) csak egyszer adott ki.
7. Ha irott hitbér van, törvényesnek nincs helye.
8. A telekkönyvek behozatala által a tulajdonszerzésnek egy új, a magyar magánjogban eddig ismeretlen neme az elbirtoklásnak hozatott be.

Az osztrák magánjogból.

1. A kiskorúak a törvények különös oltalma alatt állanak.

2. A házasságon kívüli születés a gyermeknek sem polgári becsületében, sem előmenetelében rövidséget nem okozhat.

3. Készpénzzel összekevert készpénz vagy az előmutatóra szóló adóslevelek rendszerint a tulajdoni keresetnek tárgyai nem lehetnek.

4. A szolgálmatokat kiterjeszteni nem szabad, sőt a mennyiben természetük és rendeltetésük célja engedi, azokat korlátozni kell.

5. A jogérvényesen tett végrendelet később közbejött akadályok miatt érvényességét el nem vesztheti.

6. A hitbizományi helyettesítés hallgatagon a közönségest is magában foglalja.

7. Ki valamely idegen dolgot tudva szerez meg, szavatosságot nem igényelhet.

A m. polg. törvénykezésből.

1. A kiváltsági (privilegialis) birói hatalom nálunk többé nem létezik.

2. A szolgabirói bíróság illetősége egyedül a somás szóbeli esetekre van szorítva.

3. Törvényi becsületvesztéssel büntetett egyéneknek becstelenítés végett személyi felperességek nincsen.

4. Az u. n. királyi jogból (ex iure regio) származott neme az avatkozásnak az adományrendszerből eredett vagyonkülönbségnek megszüntetése után a multba esik.

5. Az ügydöntő kifogások az eljárás minden nemeiben az érdemleges feleletekkel egybekapcsolandók.

6. A kellőleg meg nem hallgatott felek perében hozott ítélet semmis.

7. A végrehajtó bíró ellentállás esetében a szükséges karhatalmat hivatalból szerzi meg.

8. Csődtömeg kiegészítési kérdések a csődbíróság elébe tartoznak.

A büntető jog s eljárásból.

1. A különböző büntetőjogi elméletek közül a büntetőjog feladványainak kellő méltánylása legsikeresebben az emberi vagy polgári igazság elméletében történt.

2. A felségárulásnál bűnkisérletről nem szólhatni, mert ennél már a kísérlet is bevégzett büntettnek tekintetik.

3. A bünszövetség (societas delinquendi) különbözik a bűnbandától.

4. A testi büntetés alkalmazása újabbi törvényeink szerint nagyon szűk térre szorult.

5. Vim vi repellere omnes leges et omnia iura permittunt.

6. A halálos büntetések ítélelhozatalánál bűnhalmazat esetében is azon elv: „Poenam maiorem absorbet minor“ egész terjedelmében alkalmazásba vétetik.

7. A büntetőjogi elévülés fontos intézménye hazai jogunkban is észlelhető.

8. Az újabb rögtönbirósági eljárás a régينél szigorubb.

A váltójog s eljárásból.

1. A váltóüzlet a váltólevél kiadásával kezdődik.

2. A hátiratok sorában létező hézag az üres hátirattól jól megkülönböztetendő.

3. Váltóbeli szabálytalanságok esetében a váltó-somma bírói kézhez fizetessék.

4. Óvás nélkül váltójogi viszkeresetnek nincs helye.

5. Az ingatlan javakrai végrehajtást nem a váltótörvényszék, hanem átküldő levél mellett az illető dologi bíróság foganasítja.

6. A váltóhitel szilárdulására a váltófogság elkerülhetlenül szükséges.

7. Ha a váltófeltörvényszék az elsőbiróság ítéletét helybenhagyta, további fellebbvitelnek helye nincs.

A politikai tudományokból.

1. A socialismus a communismustól lényegesen különbözik, mindazáltal az előbbi sem képes az emberiség érdekeinek megfelelőbb társadalmi viszonyok létesítését eszközölni.

2. A munka hathatósága különösen a munka véghez vitelénél alkalmazásba hozott munkafelosztás és munka-egyesítés által emeltetik.

3. A népség szaporodásának a nemzeti vagyonságra való befolyása megítélésében Sonnenfels és Malthus által felállított egészen ellenkező tanok mindegyikében tévedés és tulzás foglaltatik.

4. A gazdasági míveltség felsőbb fokain az ipar-szabadság kétségkívül elsőbbséget érdemel a czéhrendszer s az engedélyezési rendszer felett.

5. A pénzverdei regáljogot inkább nemzetgazdasági mint pénzügyi intézetnek kell tekinteni.

6. Ha fel lehetne tenni, hogy minden embernek összes jövedelmei pontosan tudatnak, úgy az általános jövedelmi adó a progressiv adóval összeköttetésbe hozva, leginkább megfelelne az adó eszményképének.

7. Ámbár a philadelphiai börtönrendszer aránylag több előnnyel bír mint a közös elzárási rendszer, mégis ahhoz kizárólag és makacson ragaszkodni, téves felfogást árulna el.

A statistikából.

1. Az osztrák birodalom geographiai fekvése és alkatrészeinek különböző volta azt mindenben közvetítői szerepre utalja.

2. Hazánkban a magyar elem mind számitlag mind erkölesileg tulnyomó.

3. Magyarország ásványvizekbeni gazdagsága a nemzeti vagyonság egyik fő forrásaul kínálkozik.

4. A réteknek a szántóföldekhez aránytalansága baromtenyésztésünk legsötétebb árnyoldalát képezi.

5. Hátránya a magyar vastermelésnek, hogy telepei nem birnak közelfekvő kőszénbányákkal.

6. A legutóbbi európai gyapot válság a sors ujmutatása: kender és lentermelésünk gyorsabb fölvirágoztatására.

7. Az átszállítási kereskedés Ausztriára nézve nagy fontossága, és ezt a jelen vámrendszer teljesen méltányolja.

8. Régi alkotmányunk korszerűleg kifejtve inkább felelne meg közviszonyainknak, mint a modern constitutionalismus merő utánzása.

